

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 32Dz/10/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 9621200103
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anita Filová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:9621200103.3

Uznesenie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte v zložení z predsedníčky senátu JUDr. Anity Filovej a sudcov JUDr. Mariána Fečíka a prof. JUDr. PhDr. Petra Potáscha, PhD., v právnej veci disciplinárne obvinenej: JUDr. D. B., sudkyňi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, právne zastúpenej: JUDr. Martin Hudák, PhD. - advokát, so sídlom Háľkova 32, 831 03 Bratislava a Procházka & partners, spol. s r.o., so sídlom Búdkova 4, 811 04 Bratislava, na návrh ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky a predsedu Najvyššieho súdu SR, na začatie disciplinárneho konania o námietke zaujatosti vznesenej disciplinárne obvinenou proti členovi disciplinárneho senátu 31D Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky Mgr. Michalovi Novotnému, takto

rozhodol:

Sudcu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky Mgr. Michal Novotný je vylúčený z vykonávania úkonov disciplinárneho konania v spojených disciplinárnych veciach vedených na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp.zn. 31D/16/2021 a pod sp.zn. 33D/21/2021 podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 4 a § 24 ods. 2 zákona č. 432/2021 Z.z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok).

odôvodnenie:

1. Dňom 1. augusta 2021 bol zriadený Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší správny súd“), do ktorého právomoci bolo, okrem iného, zverené aj rozhodovanie o disciplinárnej zodpovednosti sudcov, prokurátorov, notárov a súdnych exekútorov [článok 142 ods. 2 písm. c/ Ústavy Slovenskej republiky]. Uvedená skutočnosť súčasne znamenala, že dňom 1. augusta 2021 prestali vykonávať svoju činnosť disciplinárne senáty zriadené v súlade so zákonom č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 385/2000 Z.z.“). Dňa 1. decembra 2021 nadobudol účinnosť zákon č. 432/2021 Z.z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok), v zmysle ktorého boli kreované na najvyššom správnom súde disciplinárne senáty.

2. Dňa 30. októbra 2020 bol Disciplinárnemu senátu Súdnej rady Slovenskej republiky doručený návrh predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na začatie disciplinárneho konania proti JUDr. D. B. (ďalej aj „disciplinárne obvinená“), sudkyňi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pre disciplinárne previnenie podľa § 116 ods. 1 písm. a/ zákona č. 385/2000 Z.z. s tým, že navrhovaným disciplinárnym opatrením je napomenutie. Tejto veci bola pridelená sp.zn. 1Ds/4/2020. Po nadobudnutí účinnosti disciplinárneho súdneho poriadku bola disciplinárna vec náhodným výberom pridelená disciplinárnemu senátu 31D najvyššieho správneho súdu, ktorý o nej koná pod sp.zn. 31D/16/2021.

3. Dňa 2. septembra 2021 bol najvyššiemu správnomu súdu doručený návrh ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky na začatie disciplinárneho konania proti disciplinárne obvinenej pre závažné disciplinárne previnenie podľa ustanovenia § 116 ods. 2 písm. a/ a i/ zákona č. 385/2000 Z.z., pričom

navrhovaným disciplinárnym opatrením je podľa § 117 ods. 3 písm. a/ zákona č. 385/2000 Z.z., preloženie na súd nižšieho stupňa. Táto vec bola pred spojením vecí vedená pod sp.zn. 33D/21/2021.

4. Uznesením č.k. 31D/16/2021-17 z 27. apríla 2022 najvyšší správny súd podľa § 13 ods. 3 disciplinárneho súdneho poriadku v spojení s § 21 ods. 3 Trestného poriadku spojil na spoločné prejednanie a rozhodnutie veci vedené pod sp.zn. 31D/16/2021 a sp.zn. 33D/21/2021 Z.z. Predmetné uznesenie bolo doručené právnomu zástupcovi disciplinárne obvinenej dňa 17. mája 2022.

5. Dňa 24. mája 2022 bola najvyššiemu správnomu súdu doručená námietka zaujatosti disciplinárne obvinenej voči členovi senátu 31D Mgr. Michalovi Novotnému (ďalej aj „namietaný sudca“). Disciplinárne obvinená dôvodí, že namietaný sudca bol štátnym tajomníkom Ministerstva spravodlivosti SR v období od 01.06.2020 do 31.07.2021 a bol jedným z najbližších spolupracovníkov ministerky spravodlivosti, jednak v čase, keď táto navrhovala predsedovi Najvyššiemu súdu SR, aby podal návrh na začatie disciplinárneho konania (tak to vyplýva priamo z návrhu predsedu NS SR na začatie disciplinárneho konania) a jednak v čase, keď bol návrh samotnej ministerky spravodlivosti predmetom prípravy, keďže bol podaný krátko po odchode namietaného sudcu z funkcie štátneho tajomníka. Mala za nesporné, že v čase, keď sa ministerka spravodlivosti rozhodovala nepriamo (podnetom predsedovi NS SR) a aj priamo iniciovať voči nej disciplinárne konanie, bol namietaný sudca nielen jedným z jej najbližších spolupracovníkov, ale v zmysle § 4 ods. 2 zákona č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a o organizácii štátnej správy aj jej štatutárnym zástupcom. S poukazom na uvedené zastala názor, že takýto úzky pracovný vzťah je dôvodom na uplatnenie požiadaviek tzv. objektívnej stránky nezaujatosti sudcu sám osebe, a o to viac, že sa týka obdobia, v ktorom ministerka spravodlivosti iniciovala voči nej disciplinárne konanie. Navyiac poukázala na to, že namietaný sudca bol do funkcie štátneho tajomníka oslovený priamo ministerkou spravodlivosti, ktorá navrhla jeho menovanie vláde, pričom za dôvod tohto výberu označila svoju hodnotovú zhodu s namietaným sudcom (Denník Postoj, 19.05.2020: Kolíková si za štátneho tajomníka ministerstva spravodlivosti vybrala sudcu. <<https://www.postoj.sk/54992/kolikova-si-za-statneho-tajomnika-ministerstva-spravodlivosti-vybrala-sudcu?page=2>>). S prihliadnutím na čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd poukázala na to, že podmienkou zákonného a spravodlivého priebehu disciplinárneho konania je nie len to, aby toto konanie prebiehalo objektívne a nezaujato, ale aj to, aby sa toto konanie, jeho priebeh a rozhodovanie o ňom, ako nezaujaté javilo. Preto zastala názor, že vzniknutá procesná situácia, ktorá spočíva v tom, že o návrhu ministerky spravodlivosti, ktorej blízkym spolupracovníkom (dokonca) so štatutárnym statusom bola v čase podania tohto návrhu osoba, ktorá má (teraz) následne rozhodovať o tomto návrhu sa nemôže nielen účastníkom konania, ale ani nezainteresovaným osobám javiť ako procesná situácia spĺňajúca požiadavku nezaujatosti. V tejto súvislosti poukázala tiež na to, že nesplnenie tejto podmienky je potrebné vnímať aj v kontexte spravidla jednoinštančnosti prebiehajúceho disciplinárneho konania, v rámci ktorého nebude mať možnosť sa ne-splnenia tejto podmienky domáhať opravným prostriedkom.

6. K námietke zaujatosti sa vyjadril aj namietaný sudca. Na úvod poukázal na to, že z obsahu námietky sa javí, že disciplinárne obvinená ju uplatňuje tak v konaní sp.zn. 31D/16/2021 (navrhovateľ : predseda NS SR), ako aj v konaní sp.zn. 33D/21/2021 (navrhovateľka : ministerka spravodlivosti SR), pričom vo veci sp.zn. 31D/16/2021, v ktorej už bolo rozhodované uzneseniami z 27. apríla 2022 bola disciplinárne obvinená už 18. februára 2022 (č.l. 6 a 7 spisu) upovedomená, že vo veci koná disciplinárny senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky 31D. V tejto súvislosti uviedol, že Rozvrh práce najvyššieho správneho súdu je verejne dostupný a vyplýva z neho, že je jeho riadnym členom. S odkazom na ustanovenie § 31 ods. 5 Trestného poriadku v spojení s § 4 DSP poukázal na to, že strana musí vzniesť námietku zaujatosti bez meškania, len čo sa dozvedela o dôvodoch vylúčenia, pričom disciplinárne obvinená sa najneskôr 18. februára 2022 dozvedela, že je členom disciplinárneho senátu, ktorý prejednáva jej disciplinárnu vec s tým, že skutočnosti, ktoré namieta vo svojej námietke nastali dávno pred týmto dňom, čo znamená, že k 18. februáru 2022 o nich disciplinárne obvinená vedela. Mal za to, že keďže disciplinárne obvinená vzniesla voči nemu námietku zaujatosti až dňa 24. mája 2022, teda viac než tri mesiace neskôr, nemalo by sa o nej podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku konať.

7. Vo vzťahu k disciplinárne obvinenej uviedol, že ju osobne vôbec nepozná a nie je si vedomý, že by sa s ňou kedykoľvek stretol, rovnako si nie je vedomý, že by kedykoľvek verejne vyjadril akýkoľvek názor na prejednávanú vec alebo na jej osobu.

8. Vo vzťahu k navrhovateľovi - predsedovi NS SR uviedol, že ho pozná len zbežne, stretol sa s ním osobne niekoľkokrát len na pracovných stretnutiach na ministerstve spravodlivosti.

9. Vo vzťahu k navrhovateľke - ministerke spravodlivosti SR Mgr. Márii Kolíkovej uviedol, že pokiaľ by mal k nej akýkoľvek bližší vzťah, podľa judikatúry Ústavného súdu SR (napr. uznesenie III. ÚS 308/2014) treba odlišovať situáciu, ak je osoba, ku ktorej má sudca vzťah, účastníkom konania osobne a ak, je len reprezentantom úradu alebo orgánu, ktorý je účastníkom konania. V tejto súvislosti dôvodil, že Mgr. Mária Kolíková je len osobou vykonávajúcou funkciu ministerky, ktorá je účastníkom (navrhovateľom), keď sa výkon funkcie skončí, jej reprezentantom sa stane niekto iný. Teda nemožno povedať, že účastníkom konania je osobne Mgr. Kolíková. Tiež uviedol, že je verejne známou skutočnosťou, že od 1. júna 2020 do 1. augusta 2021 vykonával funkciu štátneho tajomníka Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, jeho vzťah k Mgr. Kolíkovej nikdy neprekročil profesionálne a kolegiálne hranice, pred jeho menovaním do funkcie sa s ňou osobne nepoznal. Do funkcie ho vymenovala vláda, potom čo takmer šesť rokov vykonával funkciu sudcu na okresnom súde a krajskom súde. Tiež poukázal na to, že od preloženia na výkon funkcie sudcu na najvyšší správny súd neexistuje medzi ním a Mgr. Kolíkovou žiaden hierarchický ani iný vzťah, ktorý by mohol vyvolať objektívne pochybnosti o jeho nestrannosti, Mgr. Kolíková nemá voči nemu žiadne osobitné oprávnenia, ktorými by mohla ovplyvňovať jeho rozhodovanie, po skončení výkonu funkcie štátneho tajomníka sa s Mgr. Kolíkovou ďalej nijako bližšie nestýka, a to ani pracovne.

10. Mal za to, že tvrdenie disciplinárne obvinenej o jeho hodnotovej blízkosti s Mgr. Kolíkovou sú celkom všeobecné a ako také nespôsobilé vyvolať objektívne pochybnosti o jeho zaujatosti k obvinenej dodajúc, že o hodnotovej zhode hovorila Mgr. Kolíková nie on. Preto toto jej vyjadrenie vypovedá len o jej subjektívnom vnímaní. Navyiac uviedol, že pojem „hodnotová zhoda“ je všeobecný pojem, ktorý môže znamenať spoločný názor na to, že zákony majú platiť pre každého, že spravodlivosť má byť dostupná a rýchla, že sudcovia majú byť nezávislí a pod. dodajúc, že nie je prípustné, aby sa zaujatosť sudcu vyvodzovala z takýchto všeobecných úvah o začlenení sudcu do občianskej spoločnosti.

11. Poukázal tiež na to, že sa nezúčastnil na stretnutí, na ktorom sa hovorilo o veci disciplinárne obvinenej, nevie aký bol priebeh tohto stretnutia, nevie čo na ňom Mgr. Kolíková predsedovi najvyššieho súdu navrhla a čo nie, pričom pokiaľ by aj takýto návrh padol, Mgr. Kolíková ho s ním vopred ani potom nekonzultovala a nežiadala ho o jeho názor.

12. Vo vzťahu k návrhu samotnej ministerky spravodlivosti považoval za potrebné zdôrazniť, že podľa čl. 25f písm. a/ Organizačného poriadku ministerstva spravodlivosti účinného od 1. júla 2020 do 1. augusta 2021 agendu súvisiacu s agendou disciplinárnych konaní sudcov vybavoval odbor dohľadu nad súdnictvom, ktorý bol podľa čl. 25e písm. a/ org. por. súčasťou sekcie dohľadu, ktorá bola podľa čl. 16 písm. h/ org. por. v priamej riadiacej pôsobnosti ministersky spravodlivosti, ktorej sa zodpovedal jej generálny riaditeľ s tým, že na činnosť tejto sekcie nemal žiaden priamy vplyv. Skutočnosť, že sa prerokúvanou vecou z titulu svojej funkcie nezaoberal mu na jeho žiadosť potvrdilo aj ministerstvo spravodlivosti emailom zo 15. marca 2022 dodajúc, že disciplinárny návrh bol ministerke predložený 25. augusta 2021, teda takmer mesiac po jeho odvolaní z funkcie štátneho tajomníka.

13. Na záver považoval za podstatné zopakovať to, čo bolo už uvedené, konkrétne, že judikatúra ESLP zdôrazňuje, že pre posúdenie nestrannosti nie je rozhodujúci názor disciplinárne obvineného, ale to, či obava z nedostatku nestrannosti je objektívne oprávnená. Preto zastal názor, že v jeho prípade neexistujú také okolnosti, ktoré by objektívne oprávňovali pochybnosti o jeho nezaujatosti pri rozhodovaní v disciplinárnej veci disciplinárne obvinenej. Súčasne poukázal na to, že podobne rozhodli senáty najvyššieho správneho súdu vo veciach sp.zn. 33Dz/9/2022, sp.zn. 32Dz/9/2022, sp.zn. 32Dz/8/2022 a sp.zn. 33Dz/7/2022.

14. Disciplinárne konanie vo veci sudcov procesne upravuje disciplinárny súdny poriadok s čiastočnou subsidiaritou Trestného poriadku (§ 4 disciplinárneho súdneho poriadku), pričom podľa predmetného ustanovenia sa na konania podľa disciplinárneho súdneho poriadku vzťahujú aj ustanovenia Trestného poriadku o vylúčení súdu a iných osôb, a to v prípade „ak tento zákon [rozumej disciplinárny súdny poriadok] neustanovuje inak a ak to povaha veci pripúšťa“ a ustanovenie § 4 disciplinárneho súdneho poriadku zároveň definuje aplikáciu ustanovení Trestného poriadku „primerane“. Najvyšší správny súd teda námietku zaujatosti preskúmal primerane aplikujúc ustanovenie § 31 ods. 1 Trestného poriadku.

15. Účelom právnej úpravy vylúčenia z vykonávania úkonov disciplinárneho konania je prispieť k nestrannému prejednaníu veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska aplikovateľnej právnej normy je právne významný vzťah sudcu, a to buď: (i) k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď má sudca osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne - napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom, vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť); (ii) k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)]; (iii) k zástupcom účastníkov konania. Pomer k veci ako okolnosť spochybňujúca nezaujatosť sudcu predpokladá situáciu, keď sudca je právne zainteresovaný na výsledku konania. O pomere k účastníkovi alebo k zástupcovi ako okolnosti vzbudzujúcej pochybnosti o nezaujatosti sudcu možno uvažovať, ak sa zakladá na príbuzenstve, či iných kladných alebo záporných vzťahoch sudcu k účastníkom alebo k ich zástupcom. Zákom predpokladané dôvody podmieňujúce zaujatosť alebo nezaujatosť sudcu na prejednanie a rozhodnutie pridelenej veci musia vyplývať z objektívnych skutočností. Pre vylúčenie sudcu z prejednanía a rozhodnutí veci nepostačujú subjektívne pocity, respektíve domnienky účastníka konania, z dôvodu ktorých tvrdí, že má pochybnosti o nezaujatosti sudcu na prejednanie a rozhodnutie veci. Zaujatosť konkrétneho sudcu v prejednávanej veci musí vyplývať z objektívnych okolností podmieňujúcich jeho vzťah k predmetu konania alebo jeho vzťah k účastníkom tohto konania alebo k ich zástupcom. Povinnosť preukázať okolnosti odôvodňujúce zaujatosť konajúceho sudcu na prejednaní a rozhodnutí mu pridelenej veci spočíva na tom, kto vzniesol námietku zaujatosti.

16. Najvyšší správny súd tiež uvádza, že rozhodnutie o vylúčení sudcu predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (článok 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávanía a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo. Z vyššie uvedeného vychádza aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosti sudcu, zahrňujúce osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností o zaujatosti sudcu (napríklad Saraiva de Carvalho proti Portugalsku, 1994, Gautrin a ďalší proti Francúzsku, 1998). Preto k vylúčeniu sudcov z prejednanía a rozhodovania veci môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranne rozhodovať. Práve otázka intenzity vzťahu sudcu k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom je kľúčovým momentom posudzovania prípadných pochybností o nezaujatosti sudcu. Účelom námietky zaujatosti je ochrana práva účastníka konania na spravodlivý proces. Ochrana jeho práva (na spravodlivý proces) však má zmysel iba v prípade potenciálneho ohrozenia tohto ústavou chráneného záujmu. Námietka zaujatosti (pokiaľ má ambíciu byť úspešnou) musí mať svoje obsahové zakotvenie, ktoré zákonodarca vyjadril spojením „pomer k“ (veci/účastníkom/zástupcom). Toto spojenie („pomer k“) vyjadruje kvalifikovaný, a teda nie akýkoľvek, vzťah sudcu či už k veci, účastníkom, alebo ich zástupcom.

17. Procesne účinnou, t.j. spôsobilou vyvolať konanie, je len taká námietka zaujatosti, ktorá je založená na skutočnostiach týkajúcich sa vzťahu sudcu k prejednávanej veci, teda k veci, z ktorej má byť vylúčený alebo ku konkrétnym osobám, ktoré v nej vystupujú. To znamená, že procesne úspešnou bude potom taká námietka, ak v nej uvedené skutočnosti, posudzujúc ich zo subjektívneho i objektívneho hľadiska, preukážu taký pomer sudcu k prejednávanej veci alebo k už uvedeným osobám, že dôvodne vyvolajú pochybnosti o jeho nezaujatosti.

18. S poukazom na vyššie uvedené posudzoval najvyšší správny súd aj dôvodnosť námietky zaujatosti uplatnenej disciplinárne obvinenou voči sudcovi Michalovi Novotnému.

19. V prvom rade bolo potrebné posúdiť včasnosť jej uplatnenía. Podľa § 24 ods. 1 vety druhej DSP je potrebné námietku zaujatosti uplatniť najneskôr do siedmich dní, odkedy sa dotknutý subjekt o dôvodoch zaujatosti dozvedel s tým, že na neskôr uplatnenú námietku zaujatosti sa neprihliada.

20. Z obsahu súdneho spisu sp.zn. 31D/16/2021 mal najvyšší správny súd preukázané, že predsedníčka senátu JUDr. Zdenka Reisenauerová doručovala späťvzatie navrhovateľa - predsedu NS SR na vyjadrenie disciplinárne obvinenej písomnosťou zo dňa 10.02.2022 (č.l. 7), ktorá bola disciplinárne

obvinenej doručená dňa 18.02.2022. Z obsahu tejto písomnosti je zrejmé, že ju podpísala menovaná predsedníčka senátu a vybavovala ju pani X.. Súčasne je jej obsahom preukázané, že táto neobsahuje konkrétne zloženie disciplinárneho senátu 31D.

21. Ustanovenie § 24 ods. 1 DSP vyžaduje preukázateľnú vedomosť o dôvodoch zaujatosti (odkedy sa dotknutý subjekt o dôvodoch zaujatosti dozvedel), nie možnosť sa o dôvodoch zaujatosti dozvedieť (mohol sa dozvedieť). Preto nie je možné súhlasiť s názorom namietaného sudcu, že nakoľko nebola námietka zaujatosti uplatnená včas, nemá sa na ňu prihliadať. Podľa názoru najvyššieho správneho súdu sa disciplinárne obvinená preukázateľne o zložení senátu 31D dozvedela až doručením uznesenia č.k. 31D/16/2021-17 z 27. apríla 2022, v záhlaví ktorého bolo zloženie senátu uvedené, pričom toto uznesenie bolo jej právnomu zástupcovi doručené dňa 17. mája 2022. Preto pokiaľ bola námietka zaujatosti doručená najvyššiemu správnomu súdu dňa 24. mája 2022, bola uplatnená včas. V tejto súvislosti najvyšší správny súd dodáva, že od disciplinárne obvinenej nebolo v tomto smere spravodlivé požadovať, aby si aktívne prostredníctvom rozvrhu práce najvyššieho správneho súdu zverejnenom na jeho webovom sídle ešte pred doručením daného uznesenia zisťovala zloženie senátu 31D. S poukazom na uvedené nebol daný zákonný dôvod na to, aby sa na uplatnenú námietku zaujatosti neprihliadalo. Preto najvyšší správny súd pristúpil k posúdeniu jej dôvodnosti.

22. Pre najvyšší správny súd boli pri vyhodnocovaní dôvodnosti uplatnenej námietky zaujatosti, vychádzajúc aj z bodov 14 až 17 tohto uznesenia relevantné nasledovné skutočnosti:

23. Uznesením č.k. 31D/16/2021-17 z 27. apríla 2022 došlo postupom podľa § 13 ods. 3 disciplinárneho súdneho poriadku v spojení s § 21 ods. 3 Trestného poriadku k spojeniu disciplinárnych konaní vedených pod sp.zn. 31D/16/2021 a sp.zn. 33D/21/2021 Z.z. s tým, že tieto bude prejednávať a rozhodovať senát 31D, ktorého členom je namietaný sudca. Teda namietaný sudca bude rozhodovať aj o návrhu predsedu NS SR, ktorý bol podaný, ako to vyplýva zo samotného návrhu, aj na základe záverov spoločného stretnutia s ministerkou spravodlivosti SR a s predsedom Súdnej rady SR, dňa 30. októbra 2020, teda preukázateľne v čase keď bol vo funkcii štátneho tajomníka ministerstva spravodlivosti SR.

24. Z vyjadrenia namietaného sudcu síce vyplýva, že sám sa na koncipovaní disciplinárneho návrhu ministerky spravodlivosti nepodieľal a nemá ani žiadny taký pomer k veci, účastníkom konania alebo ich zástupcom, ktorý by napĺňal subjektívne hľadisko zaujatosti, avšak vo vzťahu k objektívnemu hľadisku zaujatosti skutočnosť, že namietaný sudca bol vo funkcii štátneho tajomníka u ministerky spravodlivosti, ktorá má v súčasnosti postavenie disciplinárnej navrhovateľky, môže mať svoj význam za podmienky jej spojitosti s ďalšími okolnosťami.

25. Relevantnou okolnosťou v tomto smere je nesporne to, že namietaný sudca participoval vo funkcii štátneho tajomníka na koncipovaní disciplinárnych návrhov. Uvedené je preukázané tým, že sám v niektorých veciach podával oznámenia o skutočnostiach, pre ktoré by mal byť vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí. V týchto veciach bol pritom namietaný sudca príslušnými rozhodnutiami námietkových senátov vylúčený z ich prejednávania a rozhodovania.

26. Ďalšou relevantnou okolnosťou je, že namietaný sudca nepôsobil na ministerstve spravodlivosti v pracovnej pozícii „bežného referenta“, ale vykonával vysokú štátnu funkciu, keďže štátny tajomník je kvázi univerzálnym zástupcom ministra a štatutárnym orgánom ministerstva. Takéto pôsobenie namietaného sudcu na ministerstve spravodlivosti bolo pritom všeobecne známe širokej (nielen odbornej) verejnosti z masmédií.

27. Nestrannému pozorovateľovi (laickému, ako aj odbornému) sa preto môže javiť, že u namietaného sudcu sú dané elementy zaujatosti, čo by nesporne bolo v rozpore s teóriou zdania tvoriacou základ objektívnej stránky zaujatosti. Ani toto samo osebe však bez ďalšieho neznamena paušálnu dôvodnosť vznesenej námietky vo vzťahu k sudcovi Michalovi Novotnému.

28. Najvyšší správny súd má za to, že v danom prípade, musí byť pri posudzovaní objektívnej stránky zaujatosti venovaný zvýšený akcent napríklad aj vzhľadom na osobu disciplinárne obvinenej. Totiž akýkoľvek zásah ministerky spravodlivosti do činnosti najvyšších súdnych inšancií vrátane ich sudcov je potrebné vnímať zvlášť citlivo, nakoľko iniciovanie disciplinárneho konania môže mať vo svojom výsledku dopad aj na kariérny postup sudcov takýchto súdov. Inak povedané nemožno akceptovať také

zdanie, v rámci ktorého by sa mohlo, čo i len sčasti javiť, že orgán exekutívy zasahuje do nezávislosti súdnej moci vrátane jej rozhodovania a to na najvyššej súdnej inštancii, voči rozhodnutiu ktorej, už nie je vo všeobecnosti prípustný opravný prostriedok.

29. Presne takéto atribúty pritom spĺňa aj posudzovaná vec. Je nesporné, že rozhodovanie disciplinárneho senátu vo veci samej môže mať dopad na kariérny postup disciplinárne obvinenej ako sudkyne najvyššieho súdu, čoho dôkazom je nakoniec aj skutočnosť, že ministerka spravodlivosti navrhuje ako disciplinárne opatrenie preloženie disciplinárne obvinenej na súd nižšieho stupňa.

30. Vzhľadom na opísané skutočnosti možno preto dôjsť k záveru, že z pohľadu objektívnej stránky zaujatosti boli dané dôvody na vylúčenie namietaného sudcu. Najvyšší správny súd musel vo veci uplatniť obzvlášť prísnu perspektívu hodnotenia skutkových okolností súdnej veci, a to osobitne odkazom na skutočnosti uvedené v bodoch 23 až 29 tohto odôvodnenia.

31. Najvyšší správny súd zároveň uvádza, že rovnaké alebo obdobné námietky zaujatosti v konkrétnych konaniach nemusia byť hodnotené vždy identicky, keďže v každej súdnej veci sú špecifické okolnosti, ktoré význam vznesenej námietky vo vzťahu k sledovanému účelu (vylúčenie sudcu) buď zintenzívňujú alebo redukovujú. Je nepochybné, že najnižšia miera tolerancie vo vzťahu k okolnostiam, ktoré by mohli vyvolať zdanie predpojatosti, resp. nezaujatosti sudcu, musí byť daná spravidla práve vo veciach, v ktorých je disciplinárne obvineným sudca a disciplinárnym navrhovateľom je minister spravodlivosti.

32. V nadväznosti na uvedené je potrebné ešte poukázať na to, že toto rozhodnutie nie je v rozpore s predchádzajúcim rozhodovaním námietkových senátov najvyššieho správneho súdu v disciplinárnych veciach. Oproti nim sú totiž v rozhodovanej veci iné skutkové alebo právne okolnosti. V porovnaní s uznesením sp.zn. 33Dz/7/2022 z 28.02.2022 vylúčený sudca nebol vo funkcii štátneho tajomníka u osoby ministra spravodlivosti, ktorý daný disciplinárny návrh podal (Gábor Gál). Pri uznesení sp.zn. 32Dz/8/2022 z 21.03.2022 sa jednalo o návrh na určenie neplatnosti písomného napomenutia. Vo veci uznesenia sp.zn. 32Dz/9/2022 išlo o námietku zaujatosti podanú proti všetkým sudcom najvyššieho správneho súdu a pri uznesení sp.zn. 33Dz/9/2022 z 27.04.2022 sa jednalo o disciplinárne konanie proti notárovi. Personálna, dohľadová, resp. disciplinárna právomoc ministerky spravodlivosti resp. prípadné následky jej uplatnenia nie je totiž totožná vo vzťahu k sudcom a k notárom (konkrétne má najvyšší správny súd na mysli disciplinárne opatrenie v podobe preloženia na súd nižšieho stupňa), čo odôvodňuje aj iný právny štandard relevantný pre hodnotenie vznesenej námietky (k tomu pozri bod 31. vyššie). Najvyšší správny súd preto v súhrne dospel k záveru, že ani jedna z vyššie uvedených vecí nevykazuje takú mieru právnej alebo skutkovej podobnosti so súdenou vecou, ktorá by odôvodňovala identický výrok ako bol výrok senátov v týchto veciach.

33. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel najvyšší správny súd k záveru, že skutočnosti, na ktoré disciplinárne obvinená poukázala v námietke zaujatosti zakladajú dôvod na vylúčenie sudcu Michala Novotného z vykonávania úkonov disciplinárneho konania v spojených disciplinárnych veciach vedených na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp.zn. 31D/16/2021 a pod sp.zn. 33D/21/2021 podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 4 a § 24 ods. 2 disciplinárneho súdneho poriadku.

34. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu (v zložení podľa § 24 ods. 2 disciplinárneho súdneho poriadku) v pomere hlasov 3:0 (§ 163 ods. 4 v spojení s § 180 Trestného poriadku).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.